

Onderwerp: AMVB Dierwaardige Veehouderij, Internetconsultatie

Datum: 31 juli 2025

Van: COBK, Centrale Organisatie voor Broedeieren en Kuikens

Afzender: Mike van Beek, voorzitter

Inleiding

Het COBK maakt graag gebruik van mogelijkheid om op deze internetconsultatie te reageren.

Duidelijk is dat de AMVB en het Convenant Dierwaardige Veehouderij met elkaar verbonden zijn. Echter met het Convenant is niet beoogd, zoals in de toelichting op de AMVB ten onrechte vermeld, dat de afspraken in het Convenant voorzien in de omstandigheden voor een goede implementatie van de AMVB in de veehouderij.

In het Convenant hebben marktpartijen de intentie uitgesproken om binnen de grenzen van wat haalbaar en betaalbaar is, samen te werken in het streven naar een dierwaardige veehouderij. Dit reikt verder dan alleen de juiste omstandigheden creëren voor de implementatie van de AMVB.

De positie van de Nederlandse pluimveesector

De Nederlandse pluimveesector neemt wereldwijd een toonaangevende positie in op het gebied van dierenwelzijn, voedselveiligheid, kwaliteit, expertise en kennis. Niet alleen de producten uit de sector – eieren en pluimveevlees – worden wereldwijd afgezet, maar ook Nederlandse fokkerijorganisaties, onderzoeksinstituten en vooraanstaande producenten van onder meer eiersorteermachines en broederijtechnologie hebben internationaal aanzien.

Deze sterke positie is in de afgelopen jaren zorgvuldig opgebouwd, maar komt door de voorgestelde scherpere regelgeving in Nederland in vergelijking met Europa ernstig onder druk te staan.

Binnen Nederland ligt de wettelijke lat op het gebied van dierenwelzijn hoger dan op Europees niveau. Als sector kunnen we alleen toekomstbestendig opereren wanneer er sprake is van een gelijk speelveld met onze buurlanden en er aansluiting is op de EU-wetgeving. Verdere aanscherping van de nationale welzijnseisen dreigt deze balans verder te verstoren. Het kostprijsverhogend effect heeft tot gevolg dat we ons uit de markt prijzen waardoor het bestaansrecht onder druk komt te staan. Het gevolg hiervan is, dat meer producten zullen moeten worden geïmporteerd – producten die onder lagere dierenwelzijnsnormen, hogere emissies en minder strenge regels m.b.t. antibioticagebruik zijn geproduceerd. Daarmee schieten we ons doel voorbij.

De Nederlandse pluimveesector produceert al jarenlang vlees en eieren waar de markt om vraagt. Er is geïnvesteerd in duurzame concepten, zoals traag groeiende rassen, uitloop, alternatieve houderijsystemen en embryoseksen, waar consumenten de

meerprijs betalen. Daarmee heeft de sector laten zien voortdurend stappen te willen en kunnen zetten zolang de markt betaalt.

Toch staat de kritische massa van de sector zwaar onder druk. De gevolgen van inkrimping, moeizame vergunningverlening, het afkomen van pluimveerechten en opkoopregelingen zijn in alle geledingen van de sector voelbaar. De voorgenomen aanscherping van welzijnseisen komt daar nu bovenop. Er moet gevreesd worden dat we de ondergrens naderen. Als dit kantelpunt wordt overschreden, verliezen we marktaandeel en daarmee bestaansrecht. Met als gevolg dat niet alleen marktpartijen, maar ook toeleveranciers en kennispartners zich genoodzaakt zien zich elders in Europa te vestigen.

Vleeskuikenouderdieren

In de AMvB is bij het vaststellen van de bezettingsnorm per 2040 voor reguliere vleeskuikenouderdieren rekening gehouden met twee belangrijke factoren: het voorkomen van het ongewenste neveneffect dat de productie van broedeieren wordt verplaatst naar het buitenland – waar minder of geen welzijnseisen gelden – én het feit dat de milieu-impact van een lagere bezetting op dit moment nog onduidelijk is. Het COBK onderschrijft deze afweging volledig. Het risico op productieverplaatsing is reëel, niet alleen vanwege de aanzienlijke kostenstijging bij een lagere bezetting, maar ook omdat dit het evenwicht in de gehele sector – inclusief fokkerijorganisaties en kennisinstellingen – ernstig kan verstoren.

COBK onderschrijft het initiatief om de Stuurgroep Ingrepen Pluimvee voor het uitfasen van ingrepen bij pluimvee te gebruiken.

Vleeskuikenhouderij

Bij het bepalen van de bezetting van vleeskuikens wordt in de toelichting op de AMVB een vergelijking gemaakt met BLK*, BIO en ECC. Het is juist dat hier lagere bezettingseisen gehanteerd worden, echter moet hier rekening gehouden worden met het feit dat voor deze marktconcepten een andere set aan eisen en een passende hogere opbrengstprijis gelden. Zo zijn de vleeskuikens geproduceerd onder BLK* keurmerk langzaamgroeiers. Zoals terecht gesteld wordt, gaat een omschakeling naar dit concept gepaard met negatieve effecten op uitstoot dat resulteert in problemen met vergunningverlening. De lagere bezetting van BLK*, BIO en ECC gebruiken als argumentatie om de bezetting bij reguliere vleeskuikens ook te verlagen, is dus ongepast. Beter zou het zijn om voor reguliere kuikens aansluiting te zoeken met de landen om ons heen.

In Nederland wordt inmiddels al ongeveer de helft van alle vleeskuikens geproduceerd onder BLK*. Daarmee is op dit moment de markt van traaggroeiers in evenwicht.

Het verlagen van de stalbezetting bij reguliere vleeskuikens heeft een aanzienlijke economische impact. We raken verder verwijderd van een gewenst level playing field. De kostprijs door de lagere bezetting stijgt waardoor we ons uit de markt prijzen en er

dus geen bestaansrecht meer is. Producten die niet aan BLK* hoeven te voldoen, zullen dan buiten Nederland geproduceerd gaan worden. Het gevolg hiervan is dat meer producten zullen moeten worden geïmporteerd – producten die onder lagere dierenwelzijnsnormen, hogere emissies en minder strenge regels m.b.t. antibioticagebruik zijn geproduceerd.

Het beeld dat de sector meer vlees produceert dan er in Nederland geconsumeerd wordt, is een onjuist beeld. In Nederland produceren we op dit moment net genoeg vlees voor de Nederlandse consumptie. Dit blijkt uit onderstaande berekening.

Consumptie in Nederland:	21,6 kg vlees per hoofd van de bevolking
Totale vlees behoefte per jaar:	388,8 Mkg (18M inwoners x 21,6 kg)
Benodigd totaal te slachten kilo's:	648 Mkg (consumptie 60% van levend gewicht)
Per jaar totaal te slachten kuikens:	259 M kuikens à 2,5kg
Per week te slachten kuikens:	5,0 M kuikens
In 2024 grootgebrachte kuikens:	5,5 M kuikens per week (tot. 290M : 52 weken)
Huidige zelfvoorzieningsgraad:	110%

Uit deze berekening blijkt, dat om aan de Nederlandse consumptie van pluimveevlees te kunnen voldoen, er wekelijks 5 miljoen kuikens geslacht moeten worden. In 2024 werden in Nederland 290 miljoen kuikens grootgebracht. Dit zijn 5,5 miljoen kuikens per week.

Op dit moment zijn we dus wat pluimveevlees betreft in Nederland nog maar net zelfvoorzienend.

Van deze 290 miljoen kuikens in 2024 was ca. 47% traaggroeiend (136,3 miljoen kuikens) en ca. 53% regulier (153,7 miljoen kuikens).

Wanneer conform het voorgenomen besluit om in 2040 de reguliere kuikens (anno nu) omgezet moeten worden naar traaggroeiend BLK*, hebben we te maken met een aantal factoren: de bezetting in de stal gaat van 42 kg/m² naar 25 kg/m², de cyclustijd van een koppel gaat van 7 weken (6+1) naar 9 weken (8+1) en het gebruikelijke uitladen gedurende een koppel is bij BLK* is niet meer toegestaan. Dit betekent dat de 153,7 miljoen reguliere kuikens van 2024 in 2040 vervangen worden door ca. 55 miljoen BLK*-kuikens. Het totaal aantal kuikens wordt dan 136,6 miljoen BLK*-kuikens in 2024 plus de extra 55 miljoen BLK*-kuikens in 2040 geeft een totaal van 191,6 miljoen kuikens. Deze kuikens zijn iets zwaarder dan de reguliere kuikens.

Totaal in 2040 grootgebrachte kuikens:	ca. 3,7 M kuikens per week
Zelfvoorzieningsgraad in 2040:	ca. 75-80%

Deze zelfvoorzieningsgraad komt nog verder onder druk te staan. Het wordt ernstig negatief beïnvloed door stapeling van de volgende zaken:

1. Actuele stijging van de consumptie van pluimveevlees wereldwijd
2. Krimp van de sector in Nederland als gevolg van opkoopregelingen, afroeping van rechten enz.
3. Groei van de bevolking. Volgens het CBS heeft Nederland in 2040 ca. 19,5 miljoen inwoners.

Een ding is zeker: als de huidige voornemens worden doorgevoerd, kunnen we in 2040 absoluut niet in onze eigen pluimveevleesbehoefte voorzien.

Er zullen kuikens of vlees geïmporteerd moeten worden. Deze kuikens zullen, door ongelijke dierenwelzijnsnormen binnen Europa, geleefd hebben onder lagere dierenwelzijnsnormen, met hogere emissies en minder strenge regels m.b.t. antibioticagebruik. Dit zou een zeer onwenselijke en oneerlijke situatie zijn.

Het Convenant Dierwaardige Veehouderij hebben we als COBK medeondertekend. In het Convenant is gekozen voor een percentage van de productie dat aan een lagere bezetting moet voldoen. Deze benadering vermindert bovengenoemde nadelige effecten, doordat het ruimte biedt voor een evenwichtige co-existentie van reguliere productie (hogere bezetting) en welzijnsconcepten zoals traaggroei (lagere bezetting). Waarbij er gestreefd wordt om de laatstgenoemde in omvang toe te laten nemen wanneer de markt het toestaat.

Tot slot is het opvallend, dat er bij vleeskuikens géén rekening is gehouden met een beperkte verlaging van de bezetting, zoals dat bij vleeskuikenouderdieren wél is voorgesteld. Een dergelijke benadering zou ook hier beter aansluiten bij de realiteit van de sector en de landen om ons heen. Het zou bijdragen aan een meer haalbare en duurzame transitie.

Robuuste rassen

In de toelichting op de AMVB wordt ten onrechte gesteld, dat de genetische selectie op reguliere rassen voor vleeskuikens een van de grootste welzijnsrisico's is, die leiden tot verminderd welzijn van vleeskuikens. Met deze stelling wordt er in onze ogen onrecht gedaan aan de sector. In de huidige moderne fokkerijorganisaties wordt geselecteerd op een breed scala van genetische kenmerken waarbij welzijns- en duurzaamheidskenmerken een belangrijke rol hebben. Dit resulteert in significante welzijnsverbeteringen binnen de verschillende generaties.

Het is niet onbelangrijk om te vermelden dat deze reguliere rassen in de toekomst essentieel blijven om op een economisch haalbare en duurzame manier met aandacht voor dierenwelzijn, een groeiende wereldbevolking van voedsel te blijven voorzien.

Opfokleghennen

Bij het bepalen van de bezetting van opfokhennen wordt in de toelichting op de AMVB de vergelijking gemaakt met de Duitse KAT-normen. KAT is een marktconcept met een andere set aan eisen en een andere opbrengstprijs. Dit is dus geen passende vergelijking. Bovendien wordt geschreven dat de extra kosten niet onoverkomelijk zouden zijn. De bezettingsdichtheid is juist bepalend voor de kostprijs.

In Nederland is de legsector nagenoeg in balans als we het aantal opfokplaatsen voor het opfokken van 17-weekse leghennen afzetten tegen de jaarlijkse vervanging van ca. 60% van de leghennenplaatsen. De verschuiving van afgelopen jaren naar meer KAT-opfok (inmiddels naar schatting 65% van de opfok) en daarmee samenhangende lagere bezetting van 18 dieren/m² is o.a. opgevangen door een langere aanhoudingsduur van de leghennen. Deze langere aanhoudingsduur in NW Europa is een resultante van goede fokkerij, management pluimveehouder, voeding, huisvesting en klimaat waardoor het welzijn van de hen zich al op een hoog niveau begeeft.

In de AMVB wordt gesteld dat het welzijn van de opfokhennen verder kan worden verbeterd door de bezetting in 2040 te verlagen naar 16 dieren/m². Deze aanname is in onze ogen pertinent onjuist. De huidige huisvestingen voor opfok (en productie) zijn ruim voldoende uitgerust voor een optimaal klimaat, beschikbaarheid van voer en water alsook ruimte om vrij te kunnen bewegen. Goed is goed!

Bovendien ontbreekt in de toelichting van de AMVB de argumentatie voor een verlaging van de bezetting volledig. Het voornemen om de bezetting verder te verlagen naar 16 dieren/m² in 2040 zou alleen van toepassing kunnen zijn wanneer dit gebeurt i.c.m. EU-regelgeving en een gelijk speelveld.

Het is een goed gebruik in de opfok om de kuikens tot de eerste 4-5 weken in een afgesloten deel in de stal te houden om te wennen aan de stal. De kuikens kunnen voldoende dicht bij elkaar zitten en de warmte en veiligheid bij elkaar vinden. Een verkorting van deze periode naar maximaal 2 weken, zoals in de AMVB voorgesteld, is om praktische redenen niet realistisch en zal de dieren in hun ontwikkeling ernstig storen en het welzijn niet ten goede komen.

Met betrekking tot het gebruik van de koloniekooihuisvesting in de opfok het volgende: Wanneer het toegestaan is om tot 2027 te investeren in deze huisvesting en stalaanpassingen, is het niet realistisch om in 2035 deze huisvesting te verbieden. In de toelichting staat dat in 2035 voor een enkel opfokbedrijf geldt dat de afschrijvingstermijn dan niet volledig is verstreken. Ondanks dat deze pluimveehouders voldaan hebben aan alle wetgeving, worden hiermee achteraf de spelregels dus veranderd. Of dit nu voor een enkele of voor meerdere opfokbedrijven geldt doet niet ter zake. In het kader van haalbaarheid, betaalbaarheid en toepasbaarheid zal deze termijn opgerekt dienen te worden naar 2040 zodat de inrichting op een redelijke termijn kan worden afgeschreven. Daarnaast zouden deze bedrijven ook de mogelijkheid geboden moeten worden om,

indien ze dat willen, te kunnen en mogen (vergunningstechnisch) overstappen naar een ander houderijsysteem.

Leghennen

Wat betreft de koloniekooihuisvesting verwijs ik kortheidshalve naar de opmerkingen zoals ze staan beschreven onder het kopje opfokleghennen.

Terecht wordt in de toelichting op de AMVB gesteld dat het verlagen van de bezetting grote impact heeft op de kosten van het legbedrijf. De argumentatie om de bezetting toch te verlagen kan niet zijn: het feit dat andere lidstaten geen lagere bezetting aanhouden en er geen andere marktconcepten zijn die een lagere bezetting voorschrijven. Met deze argumentatie zou de bezetting gelijk moeten blijven en het aan de markt overgelaten moeten worden om eventueel marktconcepten te ontwikkelen met een lagere bezetting. Uit ervaring weten we dat een bezetting van 9 dieren/m² welzijnstechnisch goed is. Bovendien is het belangrijk dat de bezetting aansluit bij EU-regelgeving in het kader van een gelijk speelveld. In het kader van een gelijk speelveld kan alleen een verlaging in EU-regelgeving naar 8 dieren/m² in de toekomst aanleiding zijn om de bezetting ook te verlagen.

Het COBK waardeert het feit dat de expertise van de Stuurgroep Ingrepen en de Stuurgroep Leghaantjes wordt ingezet voor respectievelijk het uitfaseren van ingrepen en het invoeren van embryoseksen.

Gids Goede Praktijken

Op een aantal plaatsen wordt in de toelichting op de AMVB gesproken over de Gids Goede Praktijken. De Gids zou behulpzaam kunnen zijn bij bepaalde maatregelen. Onduidelijk is wat de inhoud van de Gids is en hoe die tot stand gekomen is of tot stand gaat komen. En misschien wel belangrijker: wat de status van deze gids is. Dit maakt het onmogelijk om hier een stelling over in te nemen.

Aanbevelingen

Het COBK pleit voor een haalbare, betaalbare en uitvoerbare transitie. Dit is alleen mogelijk met een gelijk speelveld in Europa. Op een aantal punten gaat deze AMVB te ver, met alle gevolgen van dien.

- Het COBK pleit voor een zorgvuldigere afweging met betrekking tot de bezetting van de vleeskuikens. Wanneer de sector niet in de gelegenheid wordt gesteld om het aantal dieren te behouden door middel van het vergroten van de stal, zal de bezetting niet verlaagd kunnen worden. De gevolgen zullen desastreus zijn. Alleen met een gelijk speelveld in Europa zal een verlaging van de bezetting doorgevoerd kunnen worden. Indien nodig zal hier dan ook vergroten van de stal mogelijk moeten zijn.
- Met betrekking tot de robuuste rassen wijst het COBK met nadruk op de gevolgen van het voornemen om in 2040 alleen nog maar traaggroeiende kuikens in te zetten. We pleiten er daarom voor om dit aan de markt over te laten. De COBK

wijst bovendien nadrukkelijk op de gevolgen voor de voedselvoorziening wereldwijd.

- Wat betreft de opfoklegghennen pleit het COBK voor:
 1. Niet verlagen van de bezetting in 2040 onder de 18 dieren/m²
 2. Niet verkorten van de periode waarin kuikens opgesloten worden in het systeem
 3. Verlengen van de overgangstermijn van koloniehuisvesting tot 2040
- Het COBK pleit er voor om de bezetting per m² bij leghennen aan te laten sluiten met EU-regelgeving op het gebied van de bezetting.